

Egy különleges életpálya emlékére

100 éve született dr. Szilágyi László erdőmérnök

Vannak néhányan elődeink között, akik – kortársaikat és az erdőgazdálkodás aktuális gyakorlatát több szempontból megelőző látásmódjukkal, karakteres egyéniségükkel – a szakmánk „fősodrával” folyamatos konfliktusban álló életpályát futottak be. Közülük az egyik dr. Szilágyi László, aki az idén lenne 100 esztendő.

Anyai ágon magyar, apai ágon szudéta-német eredetű családba született. Klasszikus műveltségének és természettudományos ismereteinek alapjait az aszódi Evangélikus Püspöki Gimnáziumnak a felvidéki bányavárosokból elüldözött, neves tanáraitól szerezte meg. Fejlődését már ifjú korától sokrétű nyelvismeret segítette. Latin és ógörög tanulmányai mellett kiválóan megtanult németül, angolul és franciául. Cseh nyelvtudásával jól eligazodott más szláv nyelvekben is.

Erdész-vadász érdeklődése a nagyapja nyomdokain épült fel. 1941-ben nyert felvételt Sopronba, a József Nádor Műszaki Egyetem Erdőmérnöki Karára. Oklevelét egy rövid állatorvostan-hallgatói kitérő után, a háborút követően vette át.

Pályafutása a Gödöllői Erdőgazgatóságnál indult. Gyakornoki éveiben elsősorban vadgazdálkodással foglalkozott, 1949-ben került az Erdészeti Kutató Intézet soproni szervezetébe. Roth Gyula és Lesenyi Ferenc professzorok munkáját segítette itt – a szálaló erdőgazdálkodás bevezetésének terveiben, Kaán Károly nyomdokain, az Erdőgazdasági Tanács tagjaként.

Eközben „fertőződött meg” egy életre a természetközeli erdőkezelés eszméjével, és vált az ún. tarvágásos gazdálkodás megingathatatlan kritikusává, ellenfelévé.

Munkája a megalakuló Erdészeti Tudományos Intézetben folytatódott, Roller Kálmán irányítása alatt. Hamarosan megbízták a Kaán-féle rendszer hozamszabályozásának kidolgozásával. Eredményei is hozzájárultak egy 1954. évi minisztertanácsi határozat megszületéséhez, mely üttörő célokat tűzött ki a természetes felújítások elterjesztésére és a tarvágások területi korlátozására. Szakmapolitikánk azonban ismét a tarvágásos rendszer irányába fordult.

Szilágyi László egy évtizedig az ER-TI más programjain dolgozott – így a 60-as években erdővédelmi kérdésekkel (pl. nyár kéregrák) is foglalkozott

– de a kísérleti területeit eközben sem adta fel.

Két progresszív doktori dolgozatával is botrányt keltett a korabeli szakmán belül. Később a bükkös felújítások ökológiájából kandidálhatott, *Soó Rezső* és *Nemky Ernő* professzorok alatt.

Kiterjedt családi és szakmai kapcsolatainak, valamint a *Balassa Gyula* segítségével kapott szolgálati útlevelnek köszönhetően számos, ma is különlegesnek számító külföldi munkatapasztalatra tehetett szert. Közöttük is egyedülálló a szálaló gazdálkodás sikere, síkvidéki francia tölgyesekben. Speciális ismereteit tovább bővíthette Svájc, Nyugat-Németország és Csehszlovákia erdeiben.

Az alaptudományokban is továbbképezte magát – olyan világhírű professzorok kurzusain, mint a matematikus *Pölya György*. Elkötelezett lett a szálaló erdőkezelés állományszerkezetben gondolkodó, francia elvei mellett.

Folytatta itthoni munkáját, de az elfogadottól merőben eltérő gondolatainak elutasítását nehezen élte meg. Úgy látta, hogy a korszerű szemléletet valólok csupán „lekicsinyített megtúrtek” lettek a szakmában.

1974-ben a Torontói Egyetemre kapott oktatói meghívást. Kinevezéssel megalapozott kívándorlási kérelmét a magyar hatóságok elutasították. Az ER-TI-től saját kérésére távozott, de ezután az egyetem nem fogadta be a renegát szemléletű szakembert. A MÉM Állami Erdőrendező Műszaki Irodájánál helyezkedhetett el, Sopronba kihelyezett munkavégzéssel.

Eközben német erdőbirtokok szakmai tevékenységét is segítette, komoly sikerekkel. A kiterjedt fenyőpusztulás tapasztalata megerősítette abban, hogy itthon is kétséges az erőltetett monokultúrák életképessége. Mára ez a meggyőződése nagyban beigazolódtott. Az Erdőrendező Szolgálatól ment nyugdíjba, 1983-ban.

A 80-as évtizedben új lehetőségeket keresett szakismereteinek terjesztésére.



Ezt az egyetemi ifjúsággal való kapcsolatában találta meg, nem utolsósorban erdőmérnök-hallgató leánya, Orsolya közvetítésével. Azoknak, akiket a bizalmába fogadott, dr. Szilágyi László új víziót nyitott az erdőgazdálkodás perspektívájában. Számos kurzusértékű beszélgetés mellett, az akkor megalakuló (ma is működő) Kaán Károly Ökoclub szervezésében hallgathattuk élvezetes, elhivatottságot sugárzó előadásait a természetes folyamatokra alapozott erdőkezelés, a szálalóvágásos gazdálkodás előnyeiről.

Az elveiért való kiállás igénye vezethette a máig emlékezetes, „*Vádlott a tarvágás*” című cikkének megírására, ami 1984-ben bombaként robbant a Magyar Nemzetben. Az írás alapjaiban kérdőjelezte meg a korábbi évtizedek – szerinte reformokra képtelen – erdőgazdálkodásának létjogosultságát.

A korabeli szakma „egy emberként” háborodott fel és fordult a szerző ellen. Az erdőszet alapértékeinek, eredményeinek megalapozatlan támadásával, a közvélemény előtti lejáratásával vádolták meg dr. Szilágyi Lászlót. Eközben, egyebek mellett az élófakészlet és a növedékviszonyok országos alakulását, prognózisát bemutató számításait kérdőjelezték meg. Neki kevés lehetőséget adtak, ereje pedig már nem volt elég igazának cáfolhatatlan bizonyítására. Cikke állításainak tételes kritikáját az OEE akkori elnöksége jegyezte, számos fórumon.

Költői kérdés, hogy kellően bölcs és diplomatikus, a céljai lehetséges elérése felé vezető lépése volt-e dr. Szilágyi Lászlónak magányosan, ennyire élesen kirohannia az egész szakma közössége ellen.

Azonban vitathatatlan, hogy azon kiválóan képzett, elkötelezett és megingathatatlan egyéniségeink közé tartozott, akik szerepet játszottak a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás alapjainak továbbfejlesztésében, ismereteinek terjesztésében.

Egyike azoknak az erdőmérnököknek, akik egész életükben igyekeztek a környezetüknek „ébresztőt fújni”, és küldetéstudattól vezérelve nem retentek meg semmilyen konfliktustól, még

ha azok az erőviszonyok aránytalansága miatt kevés sikerrel kecsegtettek is. Ébresztőre pedig időről időre szükség lehet – akkor is, ha az ébresztőt fújó kürtösök ritkán népszerűek...

Nagy árat fizetett mindenért. Feleségét korán elvesztette. Őt 1994-ben érte el a váratlan halál. Portréját a „Gyöke-
rek és lombok” sorozat 11. kötetében jegyezte le Pápai Gábor. Ez egyben a jelen írás fő forrásmunkáját is adta.

„Magányos farkas” volt. Esméi támogatására nem tudott potentátokat

megnyerni, azokra leginkább csak az újdonságokra nyitottabb, fiatalabb nemzedék tagjai voltak fogékonyak.

Szellemisége nélkül azonban talán hosszabb út vezetett volna a folyamatos erdőborítás, benne az örökérdőgazdálkodás napjainkra kiforróban lévő és elterjedő erdőművelési rendszeréig.

Mindenképpen megérdemli, hogy az emléket megőrizzük!

Haraszi Gyula

Dr. Illyés Benjamin (1935–2023)



Dr. Illyés Benjamin az Erdészeti Tudományos Intézet nyugalmazott tudományos osztályvezetője, sokak által tisztelt erdőmérnök és közgazdász kollégánk volt, aki szakmai munkáival és az ágazati közéletet

formáló aktív szerepvállalásával szerzett hírnevet magának. Tagja volt annak a nagy generációnak, amely a 60-as évektől a rendszerváltásig kiváló felkészültséggel, mély alázattal és a közjó szolgálatába állított hivatástudattal végezte munkáját.

Az én generációm már *Béni bácsiként* ismerte meg őt, pedig visszagondolva rá, megjelenése, tenni akarása és frissessége alapján bőven a nyolcvanas éveiben járva sem illett rá a bácsi kifejezés. Számunkra először csak a neve volt ismerős, amit itt-ott olvastunk és hallottunk, időnként előadásokat is tartott az egyetemen, majd csak sokkal később, már kollégákként álltak össze bennünk életútjának részletei.

Előttem van, ahogyan a családjáról beszélt, az erdőmérnök édesapjáról, a küzdelmes életükről, és nem lehetett nem érezni, hogy mennyire tisztelte és szerette a szüleit, hogy mennyire büszke volt, hogy édesapja nyomdokaiba léphetett.

A soproni Erdőmérnöki Főiskolán megmutatkozott szervezőkészsége és közösségi gondolkodása. Aktívan vett részt a selmeci hagyományok felélesztésében, tanulmányi csoportvezető és valétaelnök volt.

A diákélet mellett átélte az 1956-os forradalom főiskolai és városi eseményeit. 1956 decemberében tanárai és diáktársai megbí-

zásából harmadmagával egy kalandos és a mai szemmel nézve vakmerő küldetés eredményeként felvette a kapcsolatot az ausztriai ferienholti menekülttáborban tartózkodó évfolyamtársakkal, hogy utolsó kísérlet legyen a visszahívásukra. A kettőszakadt évfolyamok közötti kapcsolattartás és a rendszerváltás utáni szimbolikus újraegyesülés aktív résztvevője volt. Ezt az időszakot később könyvben is feldolgozta.

Végzett erdőmérnökként a Mecseki Állami Erdőgazdaság Kisvaszari és Kárászi Erdészeti Tudományos Intézet Soproni Kísérleti Állomására került, ahol az akkor létrejött Erdészeti Gazdaságtani Osztály munkatársa lett. Nyugdíjazásáig a kísérleti állomást 27, a gazdaságtani osztályt 20 évig vezette.

Kutatási tevékenységei mindig kapcsolatban álltak az erdészeti ágazatot érintő aktuális kihívásokkal. Az 1968 utáni gazdasági reformhoz illeszkedően behatóan foglalkozott az állami erdőgazdálkodás fejlesztési lehetőségeivel és a fatermékek szabadáras rendszerének előkészítésével.

Később az erdőfelújítások finanszírozási kérdései, az erdőgazdálkodási tevékenységek költségelszámolása és hatékonyságvizsgálata, valamint az erdőértékelési eljárások fejlesztése jelentették tevékenységének főbb területeit. Az 1990-es évek kezdetén részt vett a rendszerváltást követő szervezeti és jogszabályi változások előkészítésében.

A fentiekhez hozzájárult igen aktív szakmai közéleti tevékenysége is. Tagja volt a Földművelésügyi Minisztérium erdőtvényt előkészítő bizottságának, szakosztálytitkárként szervezője és aktív szereplője az Országos Erdészeti Egyesület Gazdaságtani Szakosztálya keretében zajló pezsgő vitaszorozatoknak.

Részt vett a Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottságában és a Földértéke-

lési Bizottság munkájában, valamint az MTA VEAB vonatkozó munkabizottságában.

A Közgazdasági Társaság megyei vezetőségének évtizedeken keresztül tagja volt, és vezette a soproni helyi csoportot, amiért munkáját a társaság Széchenyi-emlékéremmel ismerte el.

Tevékenységeivel hozzájárult a magyar erdészeti ökonómia nemzetközi fórumokba történő bekapcsolásához. Az 1970-es évektől kezdődően részt vett a kelet-európai országok erdészeti ökonómusainak évenkénti szakmai konzultációin. A rendszerváltás időszakában kezdeményezte a piacgazdasági átalakulás témakörével foglalkozó, új IUFRO munkacsoport megalakulását, amely 1991-ben Sopronban tartotta alakuló ülését.

Kutatási eredményeit számtalan előadás és 107 tudományos, valamint ismeretterjesztő publikáción keresztül tette közzé. Egy kétéves átmeneti időszakban egyetemi docensként részt vállalt az Erdőmérnöki Kar erdészeti ökonómiai oktatásában.

Kiemelkedő szakmai eredményei között tartjuk számon a dinamikus erdőérték fogalmának és eljárásának kidolgozását. Több jelentős publikáció szerzője, amelyek az erdészeti ökonómia és az erdészeti politika korszakos alkotásai.

Életművének elismeréseként az Országos Erdészeti Egyesület, amelynek 66 évig tagja volt, Kaán Károly-emlékéremmel tüntette ki.

Mindannyiunkat lesújt, hogy már nincs közöttünk, hogy nem találkozhatunk többet vele, de igyekszünk olyan derűs jókedvvel emlékezni rá, ahogyan ő is érdeklődött felőlünk, a kollégák felől, ha találkoztunk.

Kedves Béni bátyám, az Erdészeti Tudományos Intézet és az erdész kollégák nevében búcsúzom tőled, nyugodj békében!

Dr. Schiberna Endre

MEGJELENT

a Magyarország erdeinek összefoglaló adatai 2022 című kiadvány

Védett és Natura 2000 erdőterületek (ha)					Védett és Natura 2000 erdőrészek természetvédelmi állapota (ha)				
Terület	Összes terület	területvesztés	újraépités	Maradék	területvesztés	területvesztés arány	maradék	területvesztés arány	területvesztés
Védett területek	100 522	21 051	30 120	49 351	135	0,13%	100 387	0,13%	41 764
Natura 2000 területek	100 522	21 051	30 120	49 351	135	0,13%	100 387	0,13%	41 764

Üzemmód területek tulajdonformáként (ha)					Erdőállományaink veszélyeztetett fajfajok területfelhasználása					Fajok területfelhasználása				
Üzemmód	Állami tulajdon	Helyi önkormányzatok tulajdonában	Magánkézben	Összesen	Faj	Terület (ha)	Területvesztés (ha)	Területvesztés arány (%)	Faj	Terület (ha)	Területvesztés (ha)	Területvesztés arány (%)		
Vadgazdálkodás	10 000	10 000	10 000	30 000	100	100	0	0	100	100	0	0		
Értéktudományok	10 000	10 000	10 000	30 000	100	100	0	0	100	100	0	0		
Felújítás	10 000	10 000	10 000	30 000	100	100	0	0	100	100	0	0		
Összesen	1 017 961	10 018	679 704	1 697 683	23 844	4 538	19%	20	1 017 961	10 018	0,98%	1 017 961		

Nettó fakitermelés (m3)									
Üzemmód	Terület (ha)	Éves	Összesen	Átlag	Terület (ha)	Éves	Összesen	Átlag	Terület (ha)
Vadgazdálkodás	10 000	10 000	10 000	100	10 000	10 000	10 000	100	10 000
Értéktudományok	10 000	10 000	10 000	100	10 000	10 000	10 000	100	10 000
Felújítás	10 000	10 000	10 000	100	10 000	10 000	10 000	100	10 000
Összesen	1 017 961	10 018	679 704	1 697 683	23 844	4 538	19%	20	1 017 961



A Nemzeti Földügyi Központ (NFK) Erdészeti Főosztálya elvégezte az Országos Erdőállomány Adattár éves zárását, az ún. „2022. évi statisztikai állapot” előállítását, ezzel sor kerülhetett a Magyarország erdeinek összefoglaló adatai 2022 című kiadvány publikálására.

Az Országos Erdőállomány Adattár, illetve az Országos Statisztikai Adatfelvételi Programból származó adatok alapján hazánk erdeinek legfontosabb statisztikáit tartalmazó, táblázatos formában összefoglaló leporcellát minden évben azonos felépítéssel és tartalommal adja ki az Erdészeti Főosztály, a változások így könnyen nyomon követhetők.

Az NFK honlapján (https://nfk.gov.hu/erdészeti_foosztaly) is elérhető, friss adatokat tartalmazó brosúrát az Erdészeti Lapok jelenlegi számához mellékeltek, ezáltal a magyar erdők aktuális számszerű jellemzőivel olvasóink még könnyebben és szélesebb körben ismerkedhetnek meg.

Emellett az NFK fenti webcímén keresztül, a *Magyarország erdeivel kapcsolatos adatok* menüpontban elérhetőek a legfrissebb *Alapvető, éves és idősoros erdészeti statisztikák* is.

NFK Erdészeti Főosztály

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadászházi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az *Erdészeti Lapok* is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg.

A kártya névre szól, sorszámmal és vonalkóddal van ellátva, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2023-ra szóló érvényesítő matrikákat azok a tagok kapták meg az *Erdészeti Lapokon* keresztül, akik határidőre eleget tettek az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüknek.

A kedvezményrészerről és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoportok titkárainál.



Partnereink:



**SOKOLDALÚSÁGÁBAN
AZ ERŐ**

—
STIHL » ÉS KÉSZ

STIHL